

ÇANAKKALE ŞEHRİNDE YAŞAYANLARIN ŞEHRİN YEŞİL ALANLARINA YÖNELİK ALGI VE FARKINDALIKLARI

PERCEPTION AND AWARENESS OF PEOPLE LIVING IN ÇANAKKALE CITY RELATED TO URBAN GREEN AREAS

Rüştü ILGAR¹

Öz

Bu araştırma Çanakkale şehri özelinde yeşil alan algısı ve yeşil alanlara olan gereksinimlere yönelik gerçekleştirilmiş uygulamalı bir çalışmadır. Çanakkale şehrinde çok sayıda park alanı bulunmaktadır. Çalışmada yeşil alan ve park algısını ve ihtiyacını ölçmek için, Çanakkale'nin 7 mahallesinde toplam 248 kişiyle yüz yüze anket şeklinde veri toplanarak gerçekleştirilmiştir. Bu anketlerin 227'si değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirmeye alınan anketlerin 107'si kadın, 120'si erkekten oluşmuştur. Çanakkale'de hali hazırda bulunan toplam açık-yeşil alanların alanı 11 746.92 dekar (1.174.692 m²)' dir. Bu miktar ile kişi başına düşen yeşil alan oranı 9,5 m² olup, uluslararası normlarda olduğu tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucu Çanakkale şehrindeki yeşil alanların 234 adet semt parkı, 9 adet kent parkı, 129 adet ağaçlık, 65 adet refüj ve kavşak, 5 adet piknik alanı ve 5 adet mezarlık bulunmaktadır. Araştırma sonuçları Çanakkale şehri park ve yeşil alan kullanıcıların ihtiyaç ve isteklerini karşılama düzeylerini, yeni park ve yeşil alanlara ihtiyaç gereksinimlerini ortaya koymaktadır. Çanakkale halkı genel olarak parkları yeterli görse de bunlara erişim ve kullanım konusunda problem yaşamaktadır. Yeşil alanlara ulaşım sonrası çevresinde yeterli otopark olmaması bir diğer sorundur. Halkın oldukça önemli kısmı parkların güvensiz olduğu ve temiz olmadığını düşünmektedir. Özellikle ankete katılan bireylerin verdiği cevaplardan anlaşıldığına göre, eğitim düzeyi arttıkça beklentiler yükselmekte ve memnuniyetsizlik artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Park alanları, Çanakkale, kent, farkındalık

Abstract

This research is an applied study about showing the perception level and necessity of green fields in Çanakkale. There are lots of parks and green areas in Çanakkale Centre District. To measure this perception and necessity; we executed a face-to-face survey to 248 people in seven neighbourhood in Çanakkale city. But only 227 of these surveys were evaluated. In this evaluated surveys we have 107 women and 120 men. Open green-fields in Çanakkale already reached as 11 746.92 dekar (1.174.692 m²). There is a 9,5 m² green field for each person in total quantity which match international standards. A results for researches conducted we have a number of 234 district park, 9 city park, 129 green field, 65 refuges and intersections, 5 picnic site and 5 green fields countable as cemetery. The results of the study reveal the needs and demands and the need for new parks and green areas in the central district of Çanakkale. Although the people of Çanakkale think about the parks as sufficient, but they have problems to reach them. The problem is that there is a lack of parking around the green areas after transportation. Most of the people think that the parks are unsafe and not clean. According to the answers given by the individuals participating in the questionnaire that as the education level increases, expectations are rising and dissatisfaction is increasing.

Keywords: Park fields, Çanakkale, city, awareness

¹ Prof.Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Coğrafya Öğretmenliği, ilgar@mail.com, Orcid: 0000-0002-4981-7324

1. GİRİŞ

Bu çalışmada özellikle son yıllarda insanların büyük çoğunluğu kentlerde yaşamalarıyla ortaya çıkan yeşil alanların önemini vurgulamak yatmaktadır. Özellikle son yıllarda kentlerde artan nüfusun en temel ihtiyaçlarından biri olan yeşil alanlara yönelik halkın algı ve farkındalığını lokal bağlamda ortaya sunmak, yapılacak olan diğer çalışmalara da kıyaslama için bir veri tabanı oluşturmak amaçlanmıştır. Bu özelliği ile alana katkısı beklenmektedir. Dünya nüfusunun yarıdan fazlası, Avrupa nüfusun yaklaşık %73'ü, Türkiye nüfusunun ise %75,1'i kentlerde yaşamaktadır. Artan nüfus ile 2050 yılında Türkiye halkının %86'sının kentlerde yaşayacağı öngörülmektedir (TC. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2021). Bu durum beraberinde çok büyük sorunları getirmektedir. Bu sorunların en önemlilerinden bir tanesi de yeşil alandır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün 2010 yılında yayınladığı raporuna göre kişi başına düşen yeşil alan miktarının en az 9 m² olması gerekmektedir (Morar, Radoslav, Spiridon ve Pacurar, 2014). Oysa ülkemizde 2290 sayılı Belediye Yapı Yolları Kanunu ile 1933-1956 yılları arasındaki kent düzenleme planlarında kişi başına 4 m² yeşil alan (çayır, koruluk, göl, oyun alanı) tavsiye edilmektedir (Gül ve Küçük, 2001).

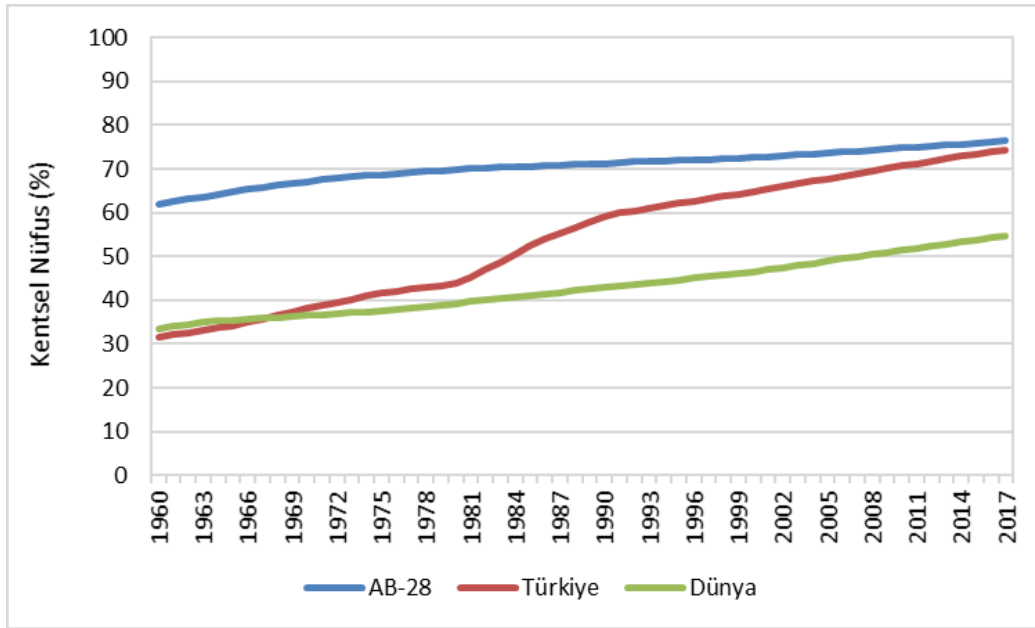
Araştırmanın problem durumu halkın yeşil alanların önemine, eksikliklerine, beklentilerine halkın algı ve farkındalıklarıdır. Çünkü kentlerde yaşayan halkın büyük çoğunluğunun ekonomik kaygıları bir tarafa bırakacak olursak, çoğu insan yeşil alanları yoğun olan yerlerde yaşamayı tercih etmektedir. Çünkü kentlerde nitelik ve nicelik açısından donanımlı bir yeşil alan aynı zamanda halkın yaşam kalitesini artırarak daha huzurlu, daha sağlıklı yaşam alanları oluşturacağı hipotezi kabul edilmiştir. Nitekim yeşil alanlar sadece görsel amaçlı yaşam için önemli olmaktan ziyade aynı zamanda yeraltı su kalitesi, havadaki kirletici partikül düzeyini azaltması, psikolojik etkisi vb. açısından çok fazla olumlu etkiler oluşturmaktadır. Bu yüzden dünya genelinde yeşil alanlara verilen önem giderek artmaktadır. Fiziksel, ekolojik, sosyal ve psikolojik işlevleriyle her geçen gün daha da verilen önem artmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), yeşil alanların refah ve halk sağlığı üzerindeki önemini vurgulamaktadır. Şehirlerimizin en yaygın sorunlarından biri de kirlilik dönemlerinin artmasıdır. Çatılara kurulan bitkiler, en zararlı hava kirleticilerinden bazıları için filtre görevi görür. Örneğin, bir metrekaare yeşil alan, sağlığa zararlı küçük kirletici parçacıkları yılda 200 grama kadar tutabilmektedir (URL:1). Nieuwenhuijsen adlı bir araştırmacının ABD, Kanada, Çin, İtalya, İspanya, İsviçre ve Avustralya'da 8 milyondan fazla insanı kapsayan çalışmasında bir kişinin evinin önünde yer alan 500 m² vejetatif puandaki her 0.1 artış için, erken ölüm oranında %4'lük bir azalttığını belirtmektedir (URL:2). Yeşil alanlara ilişkin planlama yaklaşım ve politikalarının temelinde “kentsel yaşam kalitesi” ve “sürdürülebilirlik” kavramları yer almaktadır. Sürdürülebilirlik kavramı, kaynakların korunarak kullanımı yoluyla kentsel ve doğal çevrelerin sürdürülebilirliği olarak tanımlanmaktadır (Aksoy, 2014). Uluslararası örneklere baktığımızda; ABD kentlerinde, nüfus büyüklüğüne göre değişen yeşil alan standartları uygulanmaktadır. Nüfusu 500.000'den büyük kentlerde kişi başına 20 m², nüfusu 1.000.000'dan büyük kentlerde ise kişi başına 13 m² yeşil alan önerilmektedir. Bu kritere göre nüfus arttıkça, kişi başına düşen yeşil alan miktarı azalmaktadır. Kentsel yeşil alan planlaması ve düzenlemesi nüfusa bağlı olarak bir bütünlük içerisinde ele alındığı ve yeşil alanların kademelendirildiği görülmektedir (Dai, 2011).

Araştırmanın alana en önemli katkı düzeyi mevcut yeşil alan durumunun gözden geçirilerek, kentlilerin yeşil alan beklentilerini, farkındalık düzeyine göre tespit edilmek, araştırmanın yapılaş anında ileride yapılacak çalışmalara da veri tabanı oluşturmak şeklinde özetlenebilir. Çünkü yeşil alanlar kentleşme olgusuyla birlikte ortaya çıkan kentlerin klasik beton ve asfalt kalıpların içerisinde sınırlı rekreasyonel faaliyetlere katkı sunmasına olanak sağlayan birimlerdir. Alana bir diğer katkısını aynı zamanda ekonomik, ekolojik, ekolojik

verimlilik esasıyla insanların yaşam kalitesine, sosyalleşmesine, eğitimine, kültürüne, sağlığına katkı sunacağı gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Yeşil alan miktarında Avrupa standartlarına yakın değerlere sahip kentlerde ise, yeşil alanlar dengeli bir dağılım göstermeyerek bireylerin rekreasyon gereksinimlerini sağlamakta yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla yeşil alanların kentlerde ulaşılabilirlik uzaklığı kapsamında dengeli bir dağılıma sahip olması gerekmektedir. Yeşil alan bileşenleri üzerinde Avrupa Birliği de çok fazla durmuştur. Özellikle yeşil duvarlar, yeşil çatılar, kent ormanları, kırsal alana özgü çiçekler, çalılar, çitler, çit çalıları, arı kovanları, sazlıklar, bataklıklar, yaban hayatı ve ekolojik köprüler, balık havuzları kentlerde bulunması gereken unsurlar arasında vurgulanmıştır (European Commission, 2013). Türkiye’de ise 81 milyon m² lik 93 millet bahçesi projesi de bu eksikliğin farkındalığın bir yansımasıdır. Coğrafi bir bakış açısıyla bu temel gerekliliklerin Çanakkale’deki durumunun tespiti en genel kazanımdır.

Şehirler, bünyelerinde barındırdıkları yoğun nüfusla birlikte merkezî konumları ile ürettikleri mal ve hizmetlerin çeşitli olması nedeniyle çevresindeki nüfusu da kendilerine bağlayarak, dünyadaki nüfusun çok büyük bir bölümünü doğrudan ya da dolaylı olarak etkilerler (Uğur ve Aliagaoglu, 2019). Dünya ve Türkiye’deki hızlı kentleşme ile şehirlerde yeşil alan miktarının azaldığı ve dolayısıyla yeşil alanlara dönük ihtiyacın gün geçtikçe artmaktadır. Dünya kentleşme oranı incelendiğinde görülmektedir ki İkinci Dünya Savaşı öncesinde ülke nüfuslarının % 18,3’ü kentlerde yaşarken, savaş sonunda % 29’a, 1975 yılında % 37,4’e ve 2000 yılında % 47,1’a yükselmiştir. 2016 yılında dünya nüfusunun % 54’ü kentlerde yaşamaktadır. 2050 yılında ise kentli nüfus oranının % 66’lara çıkması beklenmektedir (URL:3).

Şekil 1. Yıllar İtibari İle Türkiye ve Dünyada Kentsel Nüfus Oranları (%) (URL:4)

Türkiye, kentleşme değerleri 1927 yılında % 24.2 iken, 1950 yılında % 25.0, 2000’de % 65’e ulaşmış, 2010 yılında % 76.2 iken 2016 yılında % 92.3’e ulaşmıştır (bu artışta 2012 tarihli 6360 numaralı “Büyükşehir Kanunu” ile büyükşehir alanlarının mülki idari sınırı kadar genişletilmesi ve 14 ilde olması etkili olmuştur (Karadağ ve Mirioğlu, 2012)). 1957 yılında yürürlüğe giren 6785 sayılı İmar Kanunu’nun 20.07.1972 tarih ve 1605 sayılı yasanın 28. maddesi ile kişi başına en az 7 m² yeşil alan, son olarak 3194 sayılı İmar Kanunu’nun

02.09.1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik” hükümlerine göre kentsel alanlarda kişi başına düşen yeşil alan miktarı en az 10 m², belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise kişi başına yeşil alan miktarı en az 14 m² olması tavsiye edilmiştir (Yenice, 2012). Oysa Türkiye’de çok sayıda kent bu kriterlerin altında bir yeşil alana sahiptir. Türkiye’de kişi başına düşen çeşitli örnekler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Türkiye’de Bazı İllerde Kişi Başına Düşen Aktif Açık Yeşil Alan Miktarı

İl	Kişi Başına Düşen Aktif Açık-Yeşil Alan Miktarı m ²	İl	Kişi Başına Düşen Aktif Açık-Yeşil Alan Miktarı m ²
Edirne	11,94	Gaziantep	1,88
Erzincan	10,33	Konya	1,73
Kayseri	5,44	İzmit	1,72
Muğla	4,74	Çanakkale	1,60
Bolu	4,02	Kahramanmaraş	1,40
Burdur	4,01	Manisa	1,36
Antalya	3,01	İstanbul	1,07
Isparta	3,00	Kastamonu	1,04
İzmir	2,80	Adana	0,65
Ankara	2,30	Aydın	0,35
Eskişehir	2,24	Uşak	0,12
Kırıkkale	2,20		

Kaynak: Söğüt, 2005; Özcan, 2006; Yenice, 2012; Özbilen 1991., Öztürk ve Özdemir, 2013; Doygun ve İlter, 2007; Manavoğlu ve Ortaçşeme, 2016; Alkay ve Ocakçı, 2003; Polat ve Önder, 2004; Ayaşlıgil, 1998

Bina ve inşaat eksenli kalkınma girişimleri insanoğlunun habitatı konumundaki kentleri daha da doğadan uzaklaştırıp yapay ve sıradanlaştırmıştır. Ekolojik ağlardan yoksun, yeşilin bulunmadığı daha büyük ve daha çok şeritli yollar, yeşil altyapıdan yoksun sadece ekonomik kazanım endeksli yeni planlamalar, kentsel büyümeyi daha yüksek ve modern binalar ile kalkınma ve ilerleme addeden yaklaşımlar, yol kenarında yeşili varlık mücadelesi veren birkaç çiçek ve ağaç olarak kabul eden, flora ve faunayı yok sayan, insanların, hayvanların hatta ağaçların haklarını yok kabul eden tutum ve davranışlar, doğal yaşam alanlarını hayvanat bahçelerine hapsedmeyi yeterli gören çevreci bakışlar, sadece gösteriş eksenli yaklaşımlar günümüz dünyasında daha önceli hale gelmiştir.

Kent ekosistemlerinde sürdürülebilir yeşil alan dengesinin sağlanmasında en önemli bileşen kentsel park alanlarıdır. Kentsel yeşil alan sistemlerinin sürdürülebilirliği kesintisiz yeşil kuşaklar oluşturularak sağlanabilir. Bu bağlamda, sürdürülebilir kentler, doğal kaynakların korunarak kullanılması ve doğal çevreye olan etkilerin en aza indirgenmesi şeklinde gelişen bağlantılı oluşumlardır. Ama ülkemizde çok hızlı, allak bullak ve çarpık şehirleşme yönelimi, ekolojik temele yaslanmayan planlama ve uygulamaları ortaya çıkarmaktadır. Bu durum aynı zamanda, birçok sorunu da beraberinde getirmekte, insanın ruh ve beden sağlığını ve hayat kalitesini önemli oranda olumsuz etkilemektedir (Gül ve Küçük, 2001).

Parklar kent ortamının oluşturduğu kentsel yaşamın getirdiği baskıları az da olsa hafifletecek imkanlar sunan rekreasyon alanları şeklinde tanımlanmaktadır (Aksoy ve Akpınar, 2011). Kentsel yeşil alan kavramını Yuen, 1996 kent ortamı içerisinde eğitsel, rekreasyonel ve kültürel amaçlı kullanımlara açık ve tüm halk kitlelerinin kullanımında kısıtlanmaksızın açık olan fiziksel ve sosyal çevrenin niteliğini özelliklerini barındıran kamusal alanlar şeklinde tanımlamıştır. Yeşil alanlar bitkisel unsurlardan oluşan, otsu ve odunsu bitkiler ile kaplı veya kombine edilmiş arazilerdir. 23804 sayılı imar yönetmeliğinde,

yeşil alan kavramı toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçeleri, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence ve kıyı alanları toplamıdır. Halk bahçeleri, fuar, botanik ve hayvanat bahçeleri ve bölgesel parklar yeşil alan kapsamındadır. Ancak her yeşil alan doğal olarak bir açık alan niteliğindedir, her açık alan ise yeşil alan olmamaktadır. Şöyle ki açık alanlar yaya yolları ve sokaklar, meydanlar, pazar yerleri, açık otoparklar gibi yapılaşmanın olmadığı alanlar olup (Korgavuş ve Ersoy, 2015) buralarda yeşil alanlar kısıtlı olarak bulunmaktadır.

Yeşil alanları kendi içinde aktif ve pasif yeşil alanlar olmak üzere ikiye ayrılabilir. Aktif yeşil alan kavramı, 14.06.2014 tarih ve 29030 sayılı Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde tanımlanarak yürürlüğe giren "Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar" kavramına karşılık kullanılmıştır. Pasif yeşil alan ise halkın kullanımına açık olmayan daha çok kent estetiği ve kent sağlığı gibi amaçlarla düzenlenen görsel yeşil alan, refüj, koru alanı, mezarlık gibi alanlardır (Cranz). Bazı çalışmalarda ormanlık alan ve koruluklar aktif yeşil alana girerken bazı araştırmalarda ise pasif yeşil alana girmektedir (Korgavuş ve Ersoy, 2015; Doygun ve diğ., 2015).

Kentlerde bulunan yeşil alanları sahiplik durumuna göre sınıflandırma yapmak gerekirse kamuya ait, yarı özel ve özel alanlar olmak üzere üç grup altında toplamak mümkündür.

Kamusal herkesin kullanımına açık-yeşil alanlar: Halkın faydalandığı veya bütün rekreasyonel taleplerinin karşılandığı toplumsal alanlardır. Şehir ve semt parkları, şehir ormanları ve koruluklar, mezarlıklar, botanik parklar, fuar ve sergi alanları, yol-bulvar ve refüjler, spor alanları gibi yerler şeklinde sıralanabilir.

Yarı-özel açık-yeşil alanlar: Çoğunlukla halkın tümüyle faydalanamadığı, yalnız kurum ve kuruluş çalışanları, ailesi veya belirli bir bölüm tarafından belirli koşullarda kullanıma açık mekânlardır. Okullar, askeri alanlar, kamu kurum ve kuruluşlar, fabrika bahçeleri, çeşitli kurumların dinlenme rekreasyon tesisleri gibi.

Özel açık-yeşil alanlar: Yalnızca özel hak sahipli mekanlarda, haiz kişiler tarafından kullanılan alanlardır. Özel hak sahipli yapı veya toplu konutlar gibi. Şehir içindeki açık-yeşil alanları, görev verdikleri şehir birimine bağlı olarak görev ve faaliyetlerine göre yapı düzeyinde, komşuluk düzeyinde, semt düzeyinde ve şehir düzeyinde olmak üzere ele alınırlar (Gül ve Küçük 2001).

2. MATERYAL-YÖNTEM

2.1. Araştırma Evreni ve Örneklemi

Evren ve örneklem Karasar, 2015'e dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu çalışmanın evreni Çanakkale şehrindeki Cevatpaşa, İsmetpaşa, Atatürk, Fevzipaşa, Esenler, Barbaros ve Namıkkemal mahalleleridir. Çalışma Kepez ile Çanakkale şehrinin iç içe geçmiş olmasına rağmen, yönetsel olarak ayrı uygulamalara sahip olması ve ayrı belde belediyesi nedeniyle evrene dahil edilmemiştir. Değerlendirme yapmak için öncelikle tarama (survey) modeli ile var olan durum ortaya konulmuştur. Anket uygulamasının veri toplama yöntemi olarak tercih edilmesindeki neden, standardize edilmiş sorularla bir kısım genel yargılara varmaktır. Örneklem tekniği olarak ise sistematik ve rastgele örneklem tercih edilmiştir. Bu örneklem metodunda her mahalleden rastgele olmak kaydıyla, genelde mahallede ikamet eden vatandaşlar tercih edilmiştir. Böylelikle çalışmaya katılacakların seçimine bir rastgelelik katılarak, daha tarafsız sonuçların ortaya konması amaçlanmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Çanakkale şehrinde yaşayanlar üzerinde 2019 yılı Mayıs ayında Cevatpaşa, İsmetpaşa, Atatürk, Fevzipaşa, Esenler, Barbaros ve Namikkemal mahallelerinde hizmet veren yeşil alanlara yönelik yapılan ölçüm, değer, olgu açısından, ekte yöneltilen 19 soru ile etkileşimlerini ölçmek için geliştirilen iki bölümden oluşan ölçek ile veri toplanmıştır. Kentlilerin ankette yer alan 9,11,12,13,16 numaralı sorular ile hawthorne etkisi test edilerek yeşil alanlardaki farkındalıklarının bilmeme ihtimalinden dolayı algı düzeyi ölçülmüştür. Veri toplama aracının istatistiksel analiz yapabilmeye uygun olmayan ancak sonuç kısmında korelasyona giderken işlevsel olan birinci bölümdeki yapılandırılmamış ilk 6 soru tercih edilmiştir. Diğer kısım ise yarı yapılandırılmış veri toplama araçlarından oluşmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması

Çanakkale şehrinde park ve yeşil alanları kullanan kişilerin cinsiyet, eğitim, yaş, kültür, meslek vb. özelliklerine göre farklılık gösteren basit rastgele örnekleme yöntemiyle toplam 248 kişi seçilip; anket bu seçilen kişilere uygulanmıştır. Anket verileri kullanıcılarla yüz yüze görüşülerek toplanmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Anket iki kısımdan oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde 10, ikinci bölümde 20 olmak üzere toplamda 30 adet soru sorulmuş ve elde edilen cevaplar SPSS istatistik programında Frequencies ve Crosstab ile analiz edilerek değerlendirilmiştir. Anketin birinci bölümünde kullanıcıların bireysel özelliklerini (yaş, cinsiyet, eğitim mahallesi, eğitim ve gelir durumu, mesleği, evin durumu, medeni hali vb.) belirlemeye yönelik sorular. Diğer bölümlerde ise park ve yeşil alan kullanıcılarının (şehirde bulunan yeşil alanların yeterlilik, ulaşım, temizlik, ışıklandırma, bank yeterliliği, güvenlik, alanların adil dağılımı, trafik, otopark, alanlardaki çocuk oyun aletleri yeter durumu gibi) görüşleri için 20 sorunun 19'u "çok kötü, kötü, idare eder, iyi, çok iyi" seçeneklerinden birini tercih edilmesi, son soruda ise yeni bir yeşil alan oluşturulmak istenirse neresi tercih edilmelidir gibi açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

3.1. Çalışmanın Nitel Bulguları

Çanakkale kentinde alt yapı, yeşil alan, rekreasyon hizmetleri de yeni gelişim göstermektedir. Çanakkale kent bütününe bakıldığında kent içi yeşil alanlar okul bahçeleri, spor alanları, çocuk oyun alanları, oluşturmaktadır. Okul bahçeleri, spor alanları, çocuk oyun alanları da kent ölçeğinde önemli rekreasyon alanlarıdır (Erduran ve Dilek, 2008).

Çanakkale'nin 2016 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mevcut imar paftalarında yeşil alana ayrılmış tüm bölümler park, yeşil alan, rekreasyonel alan olarak değerlendirildiğinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 9,5 m² olduğu (Ayaşlıgil, 1997'ye göre 1,60 m²'dir) ve uluslararası kriterlere uygun miktarda olduğu belediye yetkililerince belirtilse dahi parkların kent geneline düzenli dağılmadığı görülmüştür. Kentlinin ihtiyaçlarına cevap veren başlıca yeşil alan durumundaki parklar aşağıdaki Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çanakkale'deki Parkların Listesi

MAHALLE ADI	PARKLAR	NİTELİK	ALAN (m ²)
Barbaros	Osnabrück Parkı	Çocuk Parkı + Rekreasyon Alanı	9.000
Barbaros	Sendikalar Parkı	Çocuk Parkı	5.000
Barbaros	Barbaros Şehitliği	Çocuk Parkı + Şehitlik	2.000
Barbaros	Barbaros Parkı	Çocuk Parkı	5.000
Barbaros	Özel Hastane Yanı	Rekreasyonel Alan + Çocuk P.	2.000
Barbaros	A. Taner Kışlalı Parkı	Oyun + Rekreasyon Alanı	2.500
Barbaros	Barbaros Hizmet Binası	Çocuk Parkı	2.000
Barbaros	Yüzme Havuz Çevresi	Spor Alanı	1.600
Barbaros	Gün Işığı Anaokulu	Oyun Alanı + Çocuk P.	1.000
Esenler	Ömer Mart İlkokulu Yanı	Çocuk Parkı	3.500
Esenler	SSK Hastanesi Önü	Spor Alanı	2.500
Esenler	Şehitler Camii Arkası	Çocuk Parkı	1.500
Esenler	Barış Kent Çocuk Park	Çocuk Parkı	1.500
Cevatpaşa	500.Yıl Parkı	Rekreasyonel Alan + Çocuk Parkı	22.000
Cevatpaşa	Geniş Sokak Parkı	Yeşil Alan	500
Cevatpaşa	Morabbin Parkı	Yeşil Alan	1.500
Cevatpaşa	Rotary Park	Tatlı Su Çeşmesi	2.500
Esenler	Uğur Mumcu Parkı	Çocuk Parkı	9.000
Esenler	Esenler Muhtarlık Parkı	Çocuk Parkı	3.000
İsmetpaşa	Stadyum Parkı	Çocuk Parkı	3.000
İsmetpaşa	Sosyal Konutlar	Çocuk Parkı	10.000
İsmetpaşa	Talat Göktepe Parkı	Yeşil Alan	6.000
İsmetpaşa	Halı Saha Parkı	Çocuk Oyun Parkı + Futbol Sahası	6.000
İsmetpaşa	İsmet Paşa Üçgen Parkı	Cocuk Oyun Parkı	2.000
Cevatpaşa	Y.G.21 Bina Çevresi	Çocuk Parkı	2.000
Cevatpaşa	Zübeyde Hanım Parkı	Oturma Alanı + Yeşil Alan	300
İsmetpaşa	Eğitimciler Sitesi Yanı	Çocuk Parkı	1500
Cevatpaşa	Muammer Aksoy Meydanı	Rekreasyon + Çocuk Parkı	6.000
İsmetpaşa	60. Yıl Parkı	Çocuk Parkı	2.000
İsmetpaşa	Saat Kulesi Meydanı	Yeşil Alan	300
Fevzipaşa	Zafer Meydanı	Yeşil Alan	6.000
Fevzipaşa	Fevzi Paşa Parkı	Yeşil Alan	6.000
Esenler	Adnan Kahveci Cad Parkı	Rekre + Çocuk Oyun Alanı	6000
Esenler	Eski Su Deposu Yanı	Rekreasyon	6.270
Esenler	Satranç Derneği Parkı	Rekreasyon	900
Esenler	Bigalılar Derneği Çevresi	Rekreasyon	5.500
Esenler	Güvenevler Sitesi Çevresi	Rekreasyon	5.500
Esenler	Atatürk İlköğretim Yanı	Rekreasyon	1.500
Barbaros	Beldemiz Sitesi Yanı	Rekreasyon	1.500
Esenler	Ali Haydar Lisesi Önü	Rekreasyon	1.000
Esenler	SSK Hastanesi Arkası	Rekreasyon	2.000
Barbaros	Terzioğlu Sitesi Parkı	Çocuk Parkı	2.000
Barbaros	Eminkent Sitesi Parkı	Çocuk Parkı	2.500
Barbaros	Emekli Öğretmenler Ağaçlandırması	Çocuk Parkı	1.300
Barbaros	Hacı Faik Park Alanı	Yeşil Alan	500
Barbaros	Oba Mahallesi Parkı	Rekreasyon	3.500
Barbaros	Koop. Birliği Parkı	Rekreasyon	4.000
Esenler	Fip Parkı	Rekreasyon	3.500

ÇANAKKALE ŞEHRİNDE YAŞAYANLARIN ŞEHRİN YEŞİL ALANLARINA YÖNELİK ALGI VE FARKINDALIKLARI

Esenler	Kesk Parkı	Rekreasyon	3.500
İsmetpaşa	116. Sanayi Kavş	Yeşil Alan	4.500
Esenler	CHP Kadın Kolları	Rekre + Çocuk Oyun Alanı	3.000
İsmetpaşa	Kanuni Sokak	Çocuk Oyun Parkı	1.000
İsmetpaşa	Şefik İnan	Çocuk Parkı	1.500

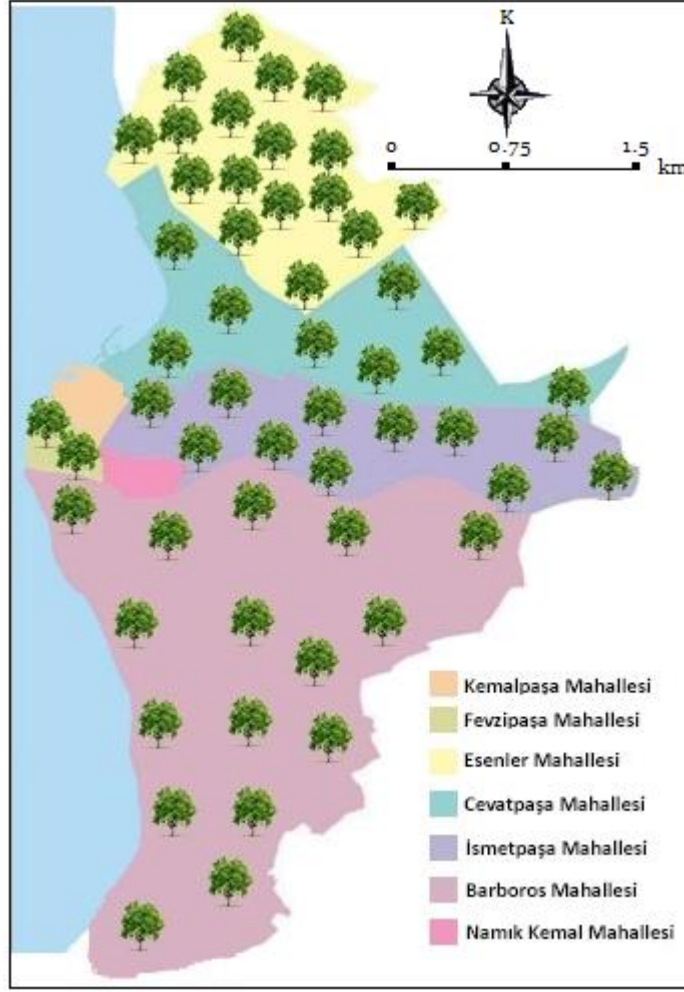
Kaynak:Çanakkale Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü verilerinden oluşturulmuştur; 2017.

Çanakkale şehri içerisindeki yeşil alanlar 5 mahalleye (Barbaros Mahallesi, Esenler Mahallesi, Cevatpaşa Mahallesi, İsmetpaşa Mahallesi, Fevzipaşa Mahallesi) aittir. Bunların çoğu Barbaros Mahallesinde yer almaktadır. Çanakkale Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün 2017 verilerine göre toplamda 16 adet yeşil alan (Osnabrück Parkı, Sendikalar Parkı, Barbaros Şehitliği, Parkı, Özel Hastane Yanı Rekreasyon Alanı ve Çocuk Parkı, A. Taner Kışlalı Parkı, Barbaros Hizmet Alanı Binası Rekreasyon Alanı ve Çocuk Parkı, Yüzme Havuz Çevresi Spor Alanı, Gün Işığı Anaokulu Çevresi Oyun Alanı ve Çocuk Parkı, Beldemiz Sitesi Yanı Rekreasyon Alanı, Terzioğlu Sitesi Parkı, Eminkent Sitesi Parkı, Emekli Öğretmenler Ağaçlandırması Çocuk Parkı, Oba Mahallesi Parkı, Koop. Birliği Parkı ve Hacı Faik Park Yeşil Alanı) bulunmaktadır. Barbaros Mahallesindeki yeşil alanların toplamı 0.0454 km²'dir. Bu mahallede 9.000 m² ile en büyük yeşil alanı Osnabrück Parkı oluştururken, 500 m² ile en az yeşil alanı Hacı Faik Park Alanı oluşturmaktadır. Bu mahalledeki yeşil alanlarının çoğunluğu çocuk parkı ve rekreasyon alanı niteliğindedir.

Esenler Mahallesinde toplamda 17 adet yeşil alan (Ömer Mart İlkokul Yanı Çocuk Parkı, SSK Hastane Önü Spor Alanı, Şehitler Cami Arkası Çocuk Parkı, Barış Kent Çocuk Parkı, Uğur Mumcu Parkı, Esenler Muhtarlık Parkı, Adnan Kahveci Caddesi Parkı, Eski Su Deposu Yanı Rekreasyon Alanı, Satranç Derneği Parkı, Bigalılar Derneği Çevresi Rekreasyon Alanı, Güvenevler Sitesi Çevresi Rekreasyon Alanı, Atatürk İlköğretim yanı rekreasyon alanı, Ali Haydar Lisesi önü rekreasyon alanı, SSK hastane arkası rekreasyon alanı, Fip Parkı, Kesk Parkı ve CHP Kadın Kolları Rekreasyon ve Çocuk Oyun Alanı)) bulunmaktadır. Esenler Mahallesindeki yeşil alanların toplamı 0.05967 km²'dir. Bu mahallede 9.000 m² ile en büyük yeşil alanı Uğur Mumcu Parkı oluştururken, 900 m² ile en az yeşil alanı Satranç Derneği Parkı oluşturmaktadır. Bu mahalledeki yeşil alanlarının çoğu çocuk parkı, rekreasyon ve spor alanı niteliğindedir. Cevatpaşa Mahallesinde toplamda 8 adet yeşil alan (Golf Bahçesi Çocuk Parkı, geniş sokak parkı, Morabbın Parkı, Rotary Parkı Tatlı Su Çeşmesi, 500. Yıl Parkı, Y.G. 21 Bina Çevresi Çocuk Parkı, Zübeyde Hanım Parkı ve Muammer Aksoy Meydanı Rekreasyon ve Çocuk Parkı) bulunmaktadır. Cevatpaşa Mahallesindeki yeşil alanların toplamı 0.0368 km²'dir. Bu mahallede 22.000 m² ile en büyük yeşil alanı 500. Yıl Parkı oluştururken, 300 m² ile en az yeşil alanı Zübeyde Hanım Parkı oluşturmaktadır. Bu mahalledeki yeşil alanlarının çoğu çocuk parkı, tatlı su çeşmesi, rekreasyon ve oturma alanı niteliğindedir. İsmetpaşa mahallesinde toplam 11 adet yeşil alan (Stadyum Parkı, Sosyal Konutlar Çocuk Parkı, Talat Göktepe Parkı, Halı Saha Parkı, İsmet Paşa Üçgen Parkı, Eğitimciler Sitesi Yanı Çocuk Parkı, 60. Yıl Parkı, Saat Kulesi Meydanı Yeşil Alanı, 116. Jandarma Sanayi Kavşağı Parkı, Kanuni Sokak Çocuk Parkı ve Şefik İnan Düzenlemesi Çocuk Parkı) bulunmaktadır. İsmetpaşa mahallesindeki yeşil alanların toplamı 36.300 m²'dir. Bu mahallede 10.000 m² ile en büyük yeşil alanı Sosyal Konutlar Çocuk Parkı oluştururken, 300 m² ile en az yeşil alanı Saat Kulesi meydanındaki yeşil alan oluşturmaktadır. Bu mahalledeki yeşil alanlarının çoğu futbol sahası ve çocuk parkı niteliğindedir. Fevzipaşa Mahallesinde toplam 2 adet yeşil alan (Zafer Meydanı Yeşil Alanı ve Fevzipaşa Parkı) bulunmaktadır. Fevzipaşa Mahallesinde yeşil alanların toplamı 0.012 km²'dir. Bu mahalledeki 6.000 m² Zafer Meydanı Yeşil Alanı ve 6.000 m² Fevzipaşa Parkı aynı büyüklükte yer kaplamaktadır. Bu mahalledeki yeşil alanların çoğu yeşil alan niteliğindedir. Bunun yanında okullarda bulunan bahçelerinin gerçek anlamda yeşil alan

olmaktan uzak olduğu, var olanların ise oldukça yetersiz olduğu, yetersizliğinin yanında planlama kaynaklı hataların bulunduğu, peyzaj mimarlığı tasarım ilkelerinden yararlanılmadığı, bitkisel unsurların yetersiz olduğu, donatı elemanlarının yetersiz olduğu vurgulanmıştır (Ertürk ve Yılmaz, 2016:45). Çanakkale şehrinin toplam açık-yeşil alan miktarı 1.174.692 m²'dir. Yapılması planlan bütün projeler bittiğinde bu miktar 1.229.497 m² olacaktır ve kişi başına düşen yeşil alan miktarı 9,9 m² olacaktır. Çanakkale'de 234 adet semt parkı, 9 adet kent parkı, 129 adet yeşil alan adası, 65 adet refüj ve kavşak, 5 adet piknik alanı ve 5 adet yeşil alan içinde sayılabilecek mezarlık bulunmaktadır.

Şekil 2. Çanakkale Şehri Yeşil Alanlarının Mahallelere Dağılımları

Çanakkale şehrinin en önemli ve en merkezi konumundaki kent parkı Halk Bahçesidir. Park alanı içinde yapılan gözlemlerde parkın tamamına yeşil alandan oluştuğu gözlemlenmiştir. İçerisinde yetişkinler için spor alanı, çocuk oyun alanları, küçük bir toplanma alanı, kafeterya, toplantı yeri ve sivil toplum binası yer almaktadır. Çalışmada sorgulanmasa da gözlemlere dayalı olarak yaz aylarında en önemli sorun gölgeleme sorunu (Erdönmez, 2007), Çanakkale için de geçerlidir. Kentin en etkili gölgeye sahip yeşil alanı Halk Bahçesi'dir. Burada süs bitkileri, oyun alanları, sportif aletler açısından oldukça yeterlidir. Ancak Halk Bahçesi'ndeki oturma alanı, bank, çöp kutusu, içilebilir su bulduran çeşme, tuvalet gibi donatı elemanları yetersizdir. Geceleri yeteri kadar aydınlatılmamakta ve güvenlik sorunu bulunmaktadır. Parktaki yeşil alanlar kullanıcılar tarafından piknik yapma amacı ile de kullanılmaktadır. Artvin, Rize ve Trabzon illerinin sahil kesiminde konumlanmış kent parklarından yapılan bir araştırmada cinsiyet faktörü gözetilmeksizin incelendiğinde foksiyonel olarak kullanımı sonucunda örnek park alanları ihtiyaç-etkinlik-mekan ilişkisine göre değerlendirildiğinde; genel olarak tüm parklarda sosyalleşme, dinlenme, eğlenme, seyir, beslenme, oyun, spor, alışveriş, ihtiyaçlarına yönelik olarak çeşitli mekanların tasarlanmış olduğu görülmektedir (Sarı, 2019).

Çanakkale şehrinin Halk Bahçesi'nden sonra diğer büyük park alanını 500.yıl parkıdır. Parkın etrafının çevrili olması estetik olmayan bir görünüme sebep olmuştur. Park alanının geneline baktığımızda donatı elemanları ve bitkisel tasarım açısından oldukça yetersizdir. Parkın bakımları yeterli miktarda ve zamanında yapılmamaktadır. Park alanında sadece bir amfi tiyatro bulunmamaktadır bunu haricinde sosyal aktivitelerin yapılacağı bir alan bulunmamaktadır.

Çanakkale şehrinde bulunan Uğur Mumcu parkında ise yeterli çocuk oyun alanı ve gölgelik oluşturan yeşil alan bulunmaktadır. Park estetik olmayan, bakımsız bir görünüme sahiptir. Çocuk oyun alanları haricindeki herhangi bir etkinlik yapabilecek donatı elemanları bulunmamaktadır.

Rotary parkı Çanakkale'de yeşil alan olarak kullanılan başka bir alandır. Parkın kullanıcılarının büyük bir kısmının parkı kullanım nedeni park içerisinde bulunan çeşmeden su doldurmaktır. Parkın içerisinde daha önceden hayvan barınağı olarak faaliyet gösteren alanlar şu ana kullanım dışıdır.

Özgürlük parkı olarak ayrılmış alan Esenler Mahallesi'nde askeri alan sınırında yer almaktadır. Alanda çocuk oyun alanı, kafeterya, yürüyüş parkuru, spor alanı gibi donatı elemanları yer almaktadır. Mevcut bulunan donatı elemanlarının sayısı ve kalitesi kullanıcıları ihtiyaçlarını karşılayacak durumdadır. Bu alanda tespit edilen en önemli eksiklik manzarası ve genişliğinin yeterince düzgün planlanmadığı, planlama kaynaklı hataların bulunduğu, peyzaj mimarlığı tasarım ilkelerinden yeterince yararlanılmadığı, özellikle taksonomik bitki türlerinin eksikliği nedeniyle yaz aylarında oldukça sorunlu bir park konumuna düştüğü görülmüştür.

Çanakkale Esenler Mahallesi Özgürlük Caddesi üzerinde bulunan 771 ada 258 parselde 11,347 m² alana projelendirilen Sağlıklı Yaşam Parkı 2017 Mayıs ayında açılan parkta açık ve kapalı alan düzenlemeleri ile kent geneline hitap eden düzenli spor için fitness salonu, buz pisti, dinlenme alanı ve soyunma odaları, kafeterya, idari ofisleri ile donatı açısından yeterli bir park olarak halkın spor, dinlenme gibi rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılanmaktadır.

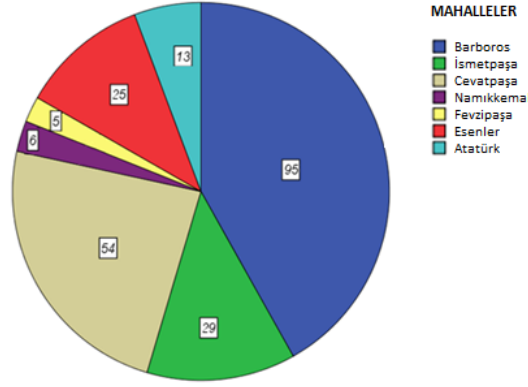
3.2. Çalışmanın Nicel Bulguları

Araştırmaya konu uygulamanın veri toplama yöntemi olarak yapılan anketin birinci bölümünde bulunan kişi tanıma kriterlerinden 7'si seçilerek analiz yapılmıştır. Bu yedi kriterin seçilme nedeni ise analiz tanı kolaylığı ve belirleyiciliğidir. Belirtilen 7 kriterler sırasıyla cinsiyet, mahalle, yaş, meslek, aylık gelir, öğrenim durumu ve medeni halden oluşmaktadır. Ankete katılan kişilerden 107'si kadın 120'si erkektir. Veri analizinden elde edilen Tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3. Cinsiyet faktörüne ilişkin değişkenlik

Cinsiyet	Fİ (Sıklık)	Pİ (Görelî Sıklık)	Ve Az Birikimli Sıklık
Kadın	107	47,1	47,1
Erkek	120	52,9	100,0
Toplam	227	100,0	

Anket doldurma işlemi sırasında Çanakkale şehrinde bulunan yedi mahalleden insanlarla yüz yüze temasa geçilmiştir. Ankete en yoğun katılım Barbaros Mahallesi'nden gerçekleşirken, en düşük katılım Fevzipaşa ve Namıkkemal Mahallesi'nden olmuştur. Veri analizi sonucu mahallelere göre elde edilen dağılım aşağıdaki gibidir.

Grafik 1: Mahalleniz nedir sorusuna ilişkin pasta grafik

Anket oluşturulurken 15 ile 60+ yaş aralığında altı grup belirlenerek, yaş durumunun yeşil alan algısına etkisi ölçülmüştür. Veriler analiz edildiğinde ankete en yoğun katılımın 20-25 yaş grubundan, en düşük katılımın ise 60+ yaş grubundan olduğu gözlemlenmektedir. Veri analizi sonucu elde edilen aşağıdaki Tablo 4'teki gibidir.

Tablo 4. Yaşınız nedir sorusuna ilişkin değişkenlik

Yaş	Fİ (Sıklık)	Pİ (Görelî Sıklık)	Ve Az Birikimli Sıklık
15-19	24	10,6	10,6
20-25	113	49,8	60,4
26-35	33	14,5	74,9
36-45	21	9,3	84,1
46-59	21	9,3	93,4
60-	15	6,6	100,0
Toplam	227	100,0	

Yapılmış anketler incelendiğinde kişilerin bağlı olduğu meslek gruplarının yaşam algısında değişimlere yol açtığı gözlemlenir bir durumdur. Bu düşünceden hareketle güncel 7 meslek grubu oluşturularak, bu kişiler analize tabi tutulmuş ve daha sağlıklı veriler elde etmek amaçlanmıştır. Veri analizi sonucu elde edilen değişkenler şu şekildedir:

Tablo 5. Mesleğiniz nedir sorusuna ilişkin değişkenlik

Meslek	Fİ (Sıklık)	Pİ (Görelî Sıklık)	Ve Az Birikimli Sıklık
Öğrenci	133	58,6	58,6
Ev Hanımı	10	4,4	63,0
Kamu Personeli	18	7,9	70,9
İşçi	19	8,4	79,3
İşsiz	8	3,5	82,8
Esnaf	13	5,7	88,5
Diğer	26	11,5	100,0
Toplam	227	100,0	

Bireylerin aylık gelir-gider durumları yaşam kalitesini ve yeşil alan algısını farklılaştırmaktadır. Bu sebepten ötürü daha objektif bir anket analizi ve tutarlı bir araştırma için belirli gelir grupları oluşturularak bireylerin doldurması istenmiştir. Veriler sonucu şu değişkenlere erişilmiştir:

Tablo 6. Aylık geliriniz nedir sorusuna ilişkin değişkenlik

Aylık Gelir	Fİ (Sıklık)	Pİ (Görelî Sıklık)	Ve Az Birikimli Sıklık
0-500	98	43,2	43,2
501-1500	64	28,2	71,4
1501-3000	48	21,1	92,5
3001-5000	14	6,2	98,7
5000-	3	1,3	100,0
Toplam	227	100,0	

Kişilerin aldıkları eğitimin yeşil alan algısına ve kullanımına etki etki bariz bir gerçekliktir. Kişiler aldıkları eğitim ile çoğunlukla yeşil alan algısını pozitif yönde değiştirmektedir. İşte bu sebeplerden ötürü eğitim durumunun yeşil alan algısına etkisini ölçmek amacıyla ankette eğitim durumunu sorgulayan gruplar oluşturularak, doldurulması istenmiştir. Veri analizi sonu elde edilen Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Eğitim durumunuz nedir sorusuna ilişkin değişkenlik

Eğitim Durumu	Fİ (Sıklık)	Pİ (Görelî Sıklık)	Ve Az Görelî Sıklık
İlkokul	13	5,7	5,7
Ortaokul	10	4,4	10,1
Lise	44	19,4	29,5
Üniversite	152	67,0	96,5
Lisansüstü	8	3,5	100,0
Toplam	227	100,0	

Yeşil alan algısı ve ihtiyacını belirleyen kriterler arasında medeni hal önem arz etmektedir. Zira evli ve çocuklu ailelerin beklentileri ile bekar bireylerin beklentileri ve ihtiyaçları farklılık göstermiştir. Anket sırasında rastgelelik yönteminden taviz verilmeden yapılan çalışmalar sonucu elde edilen veriler analizi sonucu oluşan değişkenlikler Tablo 8’deki gibidir.

Tablo 8. Medeni haliniz nedir sorusuna ilişkin değişkenlik

Medeni Hal	Fi (Sıklık)	Pi (Görelî Sıklık)
Bekar	172	75,8
Evli	55	24,2
Toplam	227	100,0

Ankete katılan bireylerin, Çanakkale’de bulunan yeşil alanları ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusuna verdiği cevaplara bakıldığında zaman varılan sonuç; kadınların % 52’si yeterli görürken, % 17,7’si yetersiz görüyor. Erkeklerde ise % 20’si yetersiz görürken, % 41,6’sı yeterli görüyor şeklindedir. Cevapların mahallere göre dağılımında ise en yeterli görenler Cevatpaşa ve Esenler Mahallesi sakinleri olurken, en yetersiz görenler Atatürk ve Fevzipaşa Mahallesi sakinleri olmuştur. Yaş grubuna göre dağılımda gençlerin daha pozitif bir tutumu varken bu oranın yaş yükseldikçe düştüğü gözlemlenmiştir. Ankete katılan ev

hanımlarının % 70'i yeterli görürken esnaf veya işsiz olduğunu belirtenler yetersiz olarak görüyor. Aylık geliri 3000 TL'nin üzerinde olanlar genellikle negatif bir tutum içindeyken, aylık geliri 0-500 TL arasında olanlar çoğunlukla iyi gördüklerini belirtmişlerdir. Bekarların % 42'si iyi, % 17'si kötü, evlilerin ise % 40'nın iyi dediği gözlemlenmiştir. Eğitim durumu dikkate alındığında ilkokul mezunlarının %83'ü yeterli, ortaokul mezunlarının %78'i yeterli, lise mezunları %54'ü, üniversite %47'si, üniversite %32'si, lisansüstü % 38'i yeterli olarak değerlendirmiştir. Genel bulgular incelendiğinde Çanakkale halkının % 2,6'sı yeterlilik düzeyini çok iyi görürken, %44'ü iyi, % 34'ü orta, %13,2'si kötü ve % 5,7'sinin çok kötü gördüğü çıkan sonuçlar arasındadır.

Bireylere yöneltilen ikinci soruda, Çanakkale'de bulunan yeşil alanların evinize ulaşılabilirliğini ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusuna verdiği cevaplar incelendiğinde orta seviyede olduğu görülür. Yetersiz diyenlerin oranı ise % 60,2'dir. Bu oranın mahallere göre dağılımında Cevatpaşa ve Esenler Mahallesi sakinleri yeterli görürken, başta Atatürk Mahallesi olmak üzere Fevzipaşa ve İsmetpaşa sakinleri yetersiz görmektedir. Bu iki sorudan hareketle cinsiyet, yaş, meslek, gelir durumu, eğitim, medeni duruma göre değişkenlik göstermeksizin Çanakkale halkı şehrinde bulunan yeşil alanları yeterli görüyor fakat bu alanlara ulaşım konusunda sıkıntı çektiği söylenebilir.

Yöneltilen üçüncü soruda, Çanakkale'de bulunan Halk Bahçesi, Özgürlük Parkı, Rotary Parkı vs. büyük parkları ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusunu cevaplamaları istenmiştir. Yapılan analiz sonucu ankete katılan vatandaşların % 51,5'i yeterli görürken sadece % 15'i yetersiz gördüğünü belirtmiştir. Yeterli görme oranı erkeklerde % 53,2 iken kadınlarda % 47,8'dir. Cevatpaşa sakinlerini % 60,1, Namık Kemal Mahallesi sakinleri % 66,7 oranında yeterli görüyor. Fevzipaşa Mahallesi sakinleri ise % 40 oranında yetersiz % 40 oranında orta olarak görüş belirtmişlerdir. Ankete en yüksek katılımın olduğu Barbaros Mahallesi sakinleri bu soruya % 8,4 oranında çok iyi ve % 41,1 oranında iyi olarak cevap vermişlerdir. Bu oranların meslek gruplarına dağılımında ise en yeterli görenler % 72 ile işsiz olduğunu belirten insanlarken en yetersiz görenler % 37,3 ile kamu personeli şikkını işaretleyen vatandaşlar olmuştur. Bekarların % 62'si yeterli, evlilerin ise % 51'i yeterli dediği gözlemlenmiştir. Eğitim durumu dikkate alındığında ilkokul mezunlarının %65'ü yeterli, ortaokul mezunlarının %57'si yeterli, lise mezunları %53'ü, üniversite %45'i, üniversite %31'i, lisansüstü % 27'si yeterli olarak değerlendirmiştir. Yani eğitim düzeyi arttıkça beklentiler yükselmekte ve memnuniyetsizlik artmaktadır.

Ankete katılan bireylerin cevaplama istemiyle yöneltilen dördüncü soruda, Çanakkale'de bulunan doğal alanlar Halk Bahçesi, Özgürlük Parkı, Rotary Parkı vs. alanların ne düzeyde temiz buluyorsunuz sorusu yöneltilmiştir. Çanakkale halkı bu soruya orta yönlü bir cevap vermiştir. Genel olarak, % 15,1'i kötü, % 47,6'sı orta ve % 37,3'ü iyi cevabını vermiştir. En iyi görenler % 55 ile Barbaros Mahallesi sakinleri olurken, en kötü görenler % 42,6 ile Cevatpaşa ve % 32 ile Esenler Mahallesi sakinleri olmuştur. Gençler daha pozitif bir tutum içerisindeyken bu oranın yaş artışıyla birlikte negatif yönde değiştiği gözlemlenmiştir. Ev hanımları %50 oranında yeterli görmezken % 30 oranında da orta yönde cevap vermişlerdir. Anket analizi sonucu eğitim seviyesi arttıkça temizlik algısının da değiştiğini ortaya çıkarmıştır. İlkokul mezunlarının % 61,6'sı yeterince temiz yönde görüş belirtirken, eğitim durumunu lisansüstü olarak işaretleyenlerin % 75'i negatif yönde görüş belirtmiştir.

Bireylere yöneltilen beşinci soruda Çanakkale'de bulunan doğal alanlar olan Halk Bahçesi, Özgürlük Parkı, Rotary Parkı vs. alanlarda ailenizle birlikte ne düzeyde pozitif zaman geçirebiliyorsunuz sorusunun cevabı aranmıştır. Bu soru için yapılan analiz sonucunda genel olarak % 55 oranında iyi, % 30,4 oranında orta yöndedir. Bu analizin cinsiyet dağılımında kadınlar % 65,4 oranında iyi yönlü cevap verirken, erkekler % 18,3 oranında

kötü % 35,8 oranında ise orta yönlü cevap vermiştir. Mahalle bazında dağılımda ise genel manada pozitif yönde bir algı varken Esenler, Namikkemal ve Fevzipaşa gibi mahallerde çoğunlukla negatif yönlü cevaplar geldiği gözlemlenmiştir. Yaş grubunda ise 26-35 yaş grubundan insanlar % 57,3 ile orta ve kötü yönde cevap verdikleri analiz edilmiştir.

Anketin altıncı sorusu olan Çanakkale’de ne düzeyde trafik korkusu olmadan sağlıklı vakit geçirebileceğiniz yeşil alan bulunuyor soruna yapılan analiz sonucu, Çanakkale halkının % 30,4’ünün kötü % 31,3’ünün orta % 38,3’ünün iyi yönde cevap verdiği gözlemlenmiştir. Bireysel özellikler baz alındığında kadınlar bu konuda daha iyimserken (% 65’i) erkeklerin daha negatif yönlü (%48) cevaplar verdiği gözlemlenmiştir. Mahallelerin çoğunun negatif ve orta yönlü cevap verdiği soruda, bu durumdan en fazla şikâyetçi olan mahalle sakinlerinin Barbaros, Esenler, Cevatpaşa gibi mahallerin olduğu çıkan analiz sonuçları arasındadır. Eğitim seviyesi arttıkça trafik korkusu da değişkenlik göstermiştir. İlkokul mezunlarının % 78,’i olumsuz görüş belirtirken, eğitim durumunu lisansüstüne doğru gittikçe anlamlı bir şekilde bu korku ve kaygı azalarak %34’e düşmüştür.

Ankete katılan bireylere yöneltilen yedinci soru olan Çanakkale’de bulunan yeşil alanlardan ne düzeyde yararlanabiliyorsunuz sorusuna verilen cevaplar analiz edildiğinde halkın % 41,4’ü iyi, % 37’si orta yönde cevap vermiştir. Bu analizin cinsiyet dağılımında ise kadınlar % 51,4 oranında daha etkin kullandıklarını söylerken, bu oran erkeklerde %45,8 olarak analiz edilmiştir. Mahalle bazında ele alındığında ise % 60 ile Fevzipaşa ve % 51,2 ile İsmetpaşa mahallesi sakinleri daha etkin kullandıklarını belirtmişlerdir. En az faydalananlar ise Atatürk Mahallesi sakinleri olmuştur. Meslek gruplarına göre dağılımda ise işçiler % 26,3 ile kötü % 36,8 ile orta düzeyde faydalandıklarını belirtmişlerdir, % 52,7 ile öğrenciler daha etkin faydalandıklarını belirtmişlerdir. Aylık gelir gruplarında 500-1500 TL gelir belirtenler % 52,3 ile en fazla faydalananlar olmuştur. Medeni hal grubunda ise bekârların evlilere göre daha etkin faydalandıklarını belirtmişlerdir. İlkokul mezunlarının % 23,’ü ve lisan (% 27) ve lisansüstü (% 21) çok az faydalanırken eğitim orta (%53) ve lise (%62) düzeydekiler etkili olarak faydalanmaktadırlar.

Bireylerin cevaplamaına yönelik yöneltilen sekizinci soruda Çanakkale’de yeşil alanların semtlere ne düzeyde adil dağıldığını düşünüyorsunuz sorusu sorulmuştur. Yapılan analiz sonucunda Çanakkale halkının % 46,7 adil dağıldığını düşünürken % 33,9’u dağılımın orta düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Bu oran kadınlarda ve erkeklerde aynı şekilde tezahür etmiştir. Mahalle bazında dağılımda negatif yönde tutum devam ederken % 84,7 Atatürk Mahallesi yeşil alanların adil dağılımının olmadığını belirtmiştir. Bu konudaki en iyimser tutum ise Esenler ve Cevatpaşa Mahallesi sakinleri olmuştur. Gençler yeşil alanların adil dağıldığını belirtirken, yaş aralığı arttıkça iyimser tutumun arttığı gözlemlenmiştir. Adil dağılım konusunda ev hanımlarının % 70’i negatif yönde görüş belirtirken, esnafın % 30,8’pozitif yönde görüş belirtmiştir. Öğrenim durumunu ortaokul olarak işaretleyenlerin % 80’i yeşil alanların adil dağıldığını belirtirken bu hususta daha pozitif yönde tutum sergileyenler % 30,8 ile ilkokul seçeneğini işaretleyenler olmuştur.

Ankete katılanlara yöneltilen dokuzuncu soru olarak, yaşadığınız alanda kamu ve sivil toplum kuruluşlarının yeşil alan ihtiyacına yönelik çalışmalarını ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusu yöneltilmiştir. Yapılan analiz sonucu Çanakkale halkının % 42,3’ü kötü % 36,1’i orta yönde cevapladığı gözlemlenmiştir. Bu dağılım kadınlarda % 40,1 kötü, erkeklerde % 43,3 olarak tezahür etmiştir. 26-35 yaş aralığındaki bireyler % 54,5 oranında kötü yönde cevap verirken, nispeten daha iyimser olan 46-59 yaş aralığındaki bireyler olduğu gözlemlenmiştir. Meslek gruplarından işsiz seçeneğini işaretleyenler % 75 oranında negatif yönde tutum sergilerken, esnaf seçeneğini işaretleyen bireyler ise % 53,8 oranında pozitif yönde tutum sergilemişlerdir.

Kent sakinlerine yöneltilen onuncu soru olarak yaşadığınız alanda yeşil alana ihtiyacına yönelik yapılabilecek çalışmalara ne düzeyde katılım sağlıyorsunuz sorusu sorulmuştur. Verilerin analizi sonucu ankete katılanların % 53,8'i olumlu yönde cevap verirken, % 20,2'si bu konuda olumsuz yönde cevap vermiştir. 15-19 ve 26-35 yaş aralığındaki bireyler % 58,4 ve % 57,1 oranında katılım sağlayacağını belirtirken, bu oranın artan yaşa bağlı düşüş gösterdiği gözlemlenmiştir. İşsizlerin % 75'i katılım sağlayacağını belirtirken, en az katılım sağlayacağını belirtenler ise % 40 ile ev hanımları olmuştur. Eğitim durumu grubundan lisansüstünü işaretleyenleri % 87,5'i katılım sağlayacağını belirtirken, en az katılım sağlayacağını belirtenler % 53,9 ile ilkökul mezunları olmuştur.

Kent sakinlerine yöneltilen on birinci soru olarak Çanakkale'de bulunan parkların gece aydınlatmalarını ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusu sorulmuştur. Yapılan analiz sonucu olarak Çanakkale halkının % 37'si gece aydınlatmalarını yeterli görürken, % 31,7'si yetersiz görmektedir. Bu sorudan hareketle cinsiyet, yaş, meslek, gelir durumu, eğitim, medeni duruma göre değişkenlik göstermeksizin Çanakkale halkı şehrinde bulunan yeşil alanları aydınlatma konusunda sıkıntı çektiği algısı hakim olduğu kanısına varılmıştır.

Kent sakinlerine yöneltilen on ikinci soru olan, Çanakkale'de bulunan parklarda çocuk oyun aletlerini ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusuna yapılan analiz sonucu; Çanakkale halkının %33'ü çocuk oyun aletlerini yetersiz görürken, % 35,7'si yeterli gördüğünü belirtmiştir. Bu soruda sorgulanan diğer bireysel özellikler cinsiyet, yaş, meslek, gelir durumu, eğitim, medeni duruma göre değişkenlik göstermeksizin Çanakkale halkı şehrinde bulunan parklarda çocuk oyun aletlerini açısından denge unsurunda olduğu düşünülmektedir.

Ankete katılanlara yöneltilen on üçüncü soru olan Çanakkale'de bulunan parklarda oturma bankalarını ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusuna yapılan analiz sonucu elde edilen veriler şu şekildedir. Çanakkale halkının % 34,8'i yeterli, %33'ü orta düzeyde ve % 32,2'si yetersiz görmektedir. %57,2 ile 46-59 yaş aralığındaki bireyler en yeterli görenler olmuştur. En yetersiz görenler % 45,8 ile 15-19 yaş aralığındaki bireyler olduğu gözlemlenmiştir. İlkokul mezunları % 46,2 ile en yeterli görenler olurken, en yetersiz görenler ise % 34,9 ile üniversite mezunlarının olduğu gözlemlenmiştir. Bartın'da yapılmış benzer bir çalışmada kullanıcılar park alanları için en büyük sorunu oturma alanı olarak ifadeleri 48%'lik ön plana çıkmıştır. Bu özelliği ile oturma alanı Çanakkale haklı açısından çok büyük bir sorun olarak algılanmamıştır (Bekçi ve Taşgan, 2012).

Kent sakinlerine yöneltilen on dördüncü soru olarak yöneltilen Çanakkale'de bulunan parklardaki ağaç, çiçek ve çim bakımlarını ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusuna yapılan analiz sonucu; Çanakkale halkının % 25,9'u yetersiz görürken, % 40,5'i yeterli düzeyde bakım yapıldığına dair fikir beyan etmiştir. Bu sorudan hareketle cinsiyet, yaş, meslek, gelir durumu, medeni duruma göre değişkenlik göstermeksizin Çanakkale halkı şehrinde bulunan yeşil alanları yeşillendirme çalışmalarını yetersiz bulmaktadır. Ancak eğitim durumunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu oran içinde lisans ve lisansüstü eğitimdeki bireyler %64 ile en üst düzeye ulaşmıştır.

Bireylere yöneltilen on beşinci soru olarak Çanakkale'de bulunan parkların otopark yeterliliğini ne düzeyde görüyorsunuz sorusu sorulmuştur. Yapılan veri analizi sonucu olarak Çanakkale halkının % 65,2'si otoparkları yetersiz görürken, % 13,6'sı ise yeterli olduğu yönde fikir beyanında bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu soruda sorgulanan diğer bireysel özellikler cinsiyet, yaş, meslek, gelir durumu, eğitim, medeni duruma göre değişkenlik göstermeksizin, Çanakkale halkı şehrinde bulunan parklar çevresinde otopark yetersizliğini vurgulamaktadır.

Ankete katılan bireylere yöneltilen on altıncı soru ise Çanakkale’de bulunan parkların güvenliğini ne düzeyde yeterli görüyorsunuz sorusu olmuştur. Yapılan analiz sonucu Çanakkale halkının % 48,9’unun parkları güvensiz bulurken, % 21,1’inin yeteri kadar güvenli bulduğuna dair veriler elde edilmiştir. Bu soruda sorgulanan diğer bireysel değişkenlikler cinsiyet, yaş, meslek, gelir durumu, eğitim, medeni duruma göre değişkenlik göstermeksizin parkları güvensiz bulmaktadır. Bu bulgular ile sıradan birer alan olarak algılanmıştır. Çünkü yapılmış bir çalışmada güvenli olarak algılanan kentsel açık-yeşil alanlar, kullanıcıları mekana çeker, güvenli olmayan mekanlar ise kullanıcı tarafından tercih edilmez ve sıradan, herhangi bir alan olarak algılanır (Çelik, 2018).

Ankete katılanlara yöneltilen on yedinci soru olan, toplumu şekillendiren inanç, davranış ve değerlerin yeşil alan algısına ne düzeyde katkı sağladığını düşünüyorsunuz sorusuna yapılan veri analizi sonucu; ankete katılan bireylerin % 47,2’sinin katkı sağladığını düşündüğünü, % 27,3’ünün ise herhangi bir etkisinin olmadığını düşündüğünü göstermiştir. Cinsiyet dağılımına bakıldığında ise kadınların % 56,1’i katkı sağladığını söylerken, % 20,5’i ise katkı sağlamadığını düşünmektedir. Bu oran erkeklerde ise katkı sağladığını düşünenler % 39,1 iken bunun tersini düşünenler ise % 33,3 olarak tezahür etmiştir. Eğitim durumu olarak ortaokulu işaretleyenlerin % 70 katkı sağladığını düşünürken, lisansüstü olarak işaretleyenlerin % 62,5’i katkı sağlamadığı yönde fikir beyan etmişlerdir.

Bireylerin okullarda verilen eğitimin yeşil alan algısına ne düzeyde katkı sağladığını düşünüyorsunuz sorusuna verdiği cevaplara yapılan veri analizi sonucu olarak; Çanakkale halkının % 36,1’i katkı sağlamadığını düşünürken, % 37,5’i katkı sağladığına dair fikir beyan ettiği gözlemlenmiştir. En az katkı yaptığını düşünenler % 50 ile lisansüstü seçeneğini işaretleyenlerken, en çok katkı yaptığını düşünenler % 46,2 ile ilkokul seçeneğini işaretleyenler olmuştur.

Son kapalı uçlu soru olarak bireylere yöneltilen on dokuzuncu soruda, okullarda bulunan yeşil alanların ne düzeyde yeterli olduğunu düşünüyorsunuz sorusu sorulmuştur. Yapılan veri analizi sonucu Çanakkale halkının % 60,3’nün okullarda bulunan yeşil alanların yetersiz olduğu yönünde fikir beyan ettiği, bunun tersini ibraz edenlerin oranının ise sadece % 3,9 olduğu sonucu da elde edilmiştir. Eğitim durum değişkenliğinde istisnasız olarak tamamının görüşü okullardaki yeşil alanları yetersiz olduğunu şeklindedir.

Ankete katılan vatandaşlara son soru olarak sizce Çanakkale’de yeni bir yeşil alan oluşturulmak istenirse neresi tercih edilmelidir sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya bireysel farklılar dikkate alarak korelasyona gitmek çok güç olmakla beraber açık uçlu gelen cevapların sentezinde şu lokasyonlar belirtilmiştir: Kordon 48, Şekerpınar 40, Barış Kordonu 37, Esenler Mahallesi 22, Havaalanı civarı 14, Barbaros Mahallesi 14, Fevzipaşa Mahallesi 13, Atatürk Mahallesi 7, Sarıçay 6, Cevatpaşa Mahallesi 5, Namıkkemal Mahallesi 5, İsmetpaşa Mahallesi 2 ve fikrim yok 14 kişi şeklinde olmuştur.

4. TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Yerel halk üzerinde algı ve farkındalık açısından Tekirdağ, Edirne, Lefkoşa da benzer çalışmalar yürütülmüştür. Tekirdağ’da kent merkezinde yapılan anket çalışmaları, kent halkının, yeşil alanlara yönelik ekolojik farkındalıklarının ve buna bağlı olarak ilgi ve tutumlarının iyi düzeyde olduğunu (Kortkut ve diğ 2017), Edirne’de yaşayan yerel halkın kent ormanlarının rekreasyonel farkındalığı sorgulanmış sadece halkının sadece %31’inin Edirne Kent Ormanını yılda 1-2 kez ziyaret ettikleri sonucuna varılmış (Kiper ve Öztürk, 2011). Sonuçlara göre kullanıcılar parkın aktivite alanları ve bakım gibi hususlarda iyileştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Köksaldı ve Asilsoy 2020’de Lefkoşa Çağlayan

parkının kullanıcı algısını sorgulamış memnuniyet yüksek olmamasına rağmen parkın aktivite alanları ve bakım gibi konularda eksiklikleri vurgulanmıştır. Sakarya'da Tuzcuoğlu 2013'te yürütülen bir çalışmada örgün eğitimi alan üniversite öğrencilerinin kentsel yeşil alanlara dair yüksek bir farkındalığa sahip olduklarını sonucuna varılmıştır. Ayrıca Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesinin yeşil alanlarında çok ölçütlü algı değerlendirmesine yönelik bir çalışmada yürütülmüş; çalışmada şaşırtıcı objeler, sürprizler içeren sıra dışı mekânlar oluşturarak mekânın farkındalığı artırdığı sonucuna varılmıştır (Altay ve Batman 2019). Yukarıda bulgular kısmında belirtildiği üzere Çanakkale halkı için de benzer sonuçlara ulaşılmış yeşil alanlara yönelik öznel farkındalıkları vurgulanmıştır.

Sonuçlar genel olarak analiz edildiğinde kadınların, erkeklere göre daha iyimser ve memnuniyet düzeyi yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca eğitim durumu yükseldikçe yeşil alan beklentisi ve memnuniyetsizliği (algısı) net bir şekilde artmaktadır. Diğer kullanıcılarınsa parklardan beklentileri çok yüksek değildir. Bireylerin gelir-durumu ile yeşil algısı arasında herhangi bir korelasyona rastlanmamıştır. Kullanıcı profilleri incelendiğinde daha çok çocuklu ailelerin park ve yeşil alanları çocukları için tercih ettiği, diğer bireylerinse vakit geçirme, dinlenme amaçlı tercihleri olduğu anlaşılmıştır.

Çanakkale halkının ketteki yeşil alanların adil dağılmadığını düşündüğü anlaşılmıştır. Şehrin gelişiminde konut, ulaşım, okul, ibadethane, su ve kanalizasyon planlamaları yanında büyük parkların tesisine de önem verilmesi gerekmektedir. Kullanıcıların tercihleri genellikle evlerine ve mahallelerine yakınındaki parklar şeklinde olmuştur. Bu nedenle park ve yeşil alanların ulaşım mesafesi kullanıcılar için önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Nitekim belediye tercihlerde 0-2 km mesafeyi dikkate almakta ve kullanıcıların taleplerine ve özelliklerine göre plan yapmayı tercih etmektedir (Çanakkale Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2018). Parklara yönelimde kullanıcılara ulaşım ve otopark kolaylığı sağlanmalıdır. Düzce Akçakoca'da gerçekleştirilmiş bir çalışmada ulaşım sorunu vurgulanmış ve ulaşımı rahatlayabileceği ve trafiğin düzgün bir şekilde işleyebileceği park et ve devam et (park and ride) anlayışıyla otoparklar geliştirerek, kullanıcı ihtiyaçlarının karşılanabileceği sonucuna varılmıştır (Demir ve diğ 2015). Halkın yakın park tercihlerine en önemli katkı 20.07.2018 tarihinde açılmış olan Anadolu Hamidiye Tabyası parkı ile sağlanmıştır. Park 104.609,00 m² toplam alanın 40.000 m²'lik kısmı yeşil alandan oluşan Çanakkale'nin en büyük ve donanımlı parkıdır. Ancak bu park ta ulaşım, otopark, şehrin gürültüsünden tam olarak soyutlanmamıştır. Kepez ile Yeni Kordan yürüyüş parkuru birleştirilerek Kepez Limana kadar uzatılması çok büyük bir kazanım olacaktır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlarda halkın yakınındaki park tercihlerinin ileride değişmesi muhtemeldir. Çünkü Bekçi ve Taşgan 2012'de Bartın'lıların doğa ile iç içe olabilecekleri açık yeşil alanları tercih etmeye başladıkları sonucuna ulaşmıştır. Dardonos ve Güzelyalı tercihleri bir alternatif olarak ön plana çıksa da şehrin keşmekeşiyle iç içe olduklarından dolayı yetersizdir. Halkın ihtiyaçları ve gerekliliklere göre şehirden uzak yeni parkların planlanması ve açılması kaçınılmazdır. En önemli destinasyonlar olarak Erenköy ve Atikhisar seçenekleri yer almaktadır.

Araştırmada varılan en önemli sonuçlardan biri de parklarda güvenlik sıkıntısıdır. Parkların gece aydınlatması, güvenlik kamerası, sivil polis ve güvenlik elemanı yerine resmi kıyafetli güvenlik görevlisi ve polisin varlığı istemsiz kullanıcılara caydırıcı rol oynayacaktır.

Parklarda sunulan hizmet kalitesinin artırılması halkın park tercihlerine ve yönelimine önemli katkı sağlayacaktır. Parklarda bulunan büfe, kafeterya, ücretsiz tuvalet, ücretsiz içme ve kullanma suyu tesisleri kullanıcıların temel ihtiyaçları arasında yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- 3194 Sayılı İmar Kanunu ve İlgili Yönetmelik (2000). Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü, Ankara
- Aksoy, Y. (2014). Türkiye’de yeşil alanlarla ilgili yasal düzenlemeler. *İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 13 (26), 1-20.
- Aksoy, Y. ve Akpınar, A. (2011). Yeşil alan kullanımı ve yeşil alan gereksinimi üzerine bir araştırma, İstanbul ili Fatih ilçesi örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 20, 81-96.
- Alkan, Y. (2020). Aktif yeşil alan olanaklarının verimlilik açısından değerlendirilmesi: Çanakkale örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 21(1), 37-44.
- Alkay E., Ocakçı M. (2003). Kentsel yeşil alanların ekonomik değerlerinin ölçülmesinde kullanılabilir yöntemlerin irdelenmesi. *İTÜ Dergisi A: Mimarlık, Planlama, Tasarım*, 2(1), 60-68.
- Altay, E. E. ve Batman, Z.P. (2019). Açık ve yeşil alanların çok ölçütlü algı değerlendirmesi, *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, vol.21, no.3, pp.655-664.
- Ayaşlıgil T., (1997). Kent gelişim sürecinde açık ve yeşil mekan gereksiniminin Çanakkale örneğinde İncelenmesi. İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul, Yök Veritabanı Tez No:66317
- Bekci B, ve Taşkan G (2012). Açık yeşil alanlardaki kent donatılarının kişisel mekan uzaklığına etkisi: Bartın kenti örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 14 (22), 61-71.
- Bilgili B. C. (2013). Çankırı kent kamusal yeşil alanlarının yeterliliğinin ulaşılabilirlik yönünden değerlendirilmesi. *Tekirdağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2
- Cranz G. (1982). *The politics of park design: a history of urban parks in America*. Cambridge, MA: MIT Press
- Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2018). Brifing Raporu.
- Çanakkale Park ve Bahçeler Müdürlüğü (2018). 2017 Park ve Bahçeler Müdürlüğü Verileri
- Çelik F. (2018). Kentsel açık-yeşil alanlarda güvenlik. *Kent Araştırmaları Dergisi (Journal of Urban Studies)*, 23(9): 58-94.
- Dai D. (2011). Racial/ethnic and socioeconomic disparities in urban green space accessibility: where to intervene? *Land Scope and Urban Planning*, 102 (2011), pp. 234-244
- Demir, Z., Kırkık A. P.; Hüzzet Ö. (2015). Kentsel Yeşil Alanların Düzce Akçakoca Örneğinde Ulaşılabilirlik BRobertsakımından İrdelenmesi, *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*. 3 (1): 272-282
- Doygun H. ve İltar A. (2007). Kahramanmaraş kentinde mevcut ve öngörülen aktif yeşil alan yeterliliğinin incelenmesi. *Ekoloji Dergisi*, 17, 65: 21-27.
- Doygun H., Atmaca M., Zengin M. (2015). Kahramanmaraş’ta kentleşme ve yeşil alan varlığındaki zamansal değişimlerin incelenmesi. *KSÜ Doğa Bil. Dergisi*, 18(4): 55-61.
- Erduran F. ve Dilek E. F. (2008). Çanakkale Kenti Rekreasyon Olanakları ve Öneriler, *Çanakkale Kenti Çevre Sorunları Sempozyumu*, 5-6 Haziran 2008, ÇOMÜ, Çanakkale

- Erdönmez Ö. M. (2007). İlköğretim okul bahçelerinde peyzaj tasarım normları. *İstanbul Orman Fakültesi Dergisi*, 1 (57), 108-120.
- Ertürk F. ve Yılmaz O. (2016). Çanakkale kent merkezindeki kamusal açık yeşil alanlardan okul bahçelerinin yeterlilikleri üzerine bir araştırma. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2:2, 45-55
- European Commission (2013). Building a green infrastructure for Europe, EU publications, Belgium, p.24, ISBN 978-92-33428-3
- F. Tuzcuoğlu (2013). Türkiye’de Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Yeşil Alanlarla İlgili Algı ve Farkındalıkları: Sakarya Üniversitesi Örneği, *Sakarya İktisat Dergisi*, Vol.2 - pp.47-81
- Gül A. ve Küçük V. (2001). Kentsel açık ve yeşil alanlar ve Isparta kenti örneğinde irdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, Sayı: 2, Yıl: 2001, 27-48.
- Karadağ A. ve Mirioğlu G. (2012). Bayraklı kentsel dönüşüm projesi üzerine coğrafi değerlendirmeler, *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı: 57:21-32
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Korgavuş B. ve Ersoy M. (2015). Kadıköy ilçesi kentsel açık ve yeşil alanlarının olası İstanbul depreminde yeterliliğinin irdelenmesi. *Uluslararası Burdur Deprem ve Çevre Sempozyumu 7-9 May 2015, Burdur*
- Korkut A, Kiper T, Üstün Topal T (2017). Kentsel Yeşil Alanlara Yönelik Ekolojik Farkındalık: Tekirdağ Örneği, *5th International Symposium on Innovative Technologies in Engineering and Science 29-30 September 2017 (ISITES2017, Baku-Azerbaijan)*
- Kiper, T. ve Öztürk, A. G. (2011). Kent ormanlarının rekreasyonel kullanımı ve yerel halkın farkındalığı: Edirne Kent (İzzet Arseven) Ormanı Örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8(2)
- Köksaldı E. ve Asilsoy B. (2020). Kent parklarında kullanıcı algısı: Lefkoşa Çağlayan Parkı, *Yakın Mimarlık Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, s.1-21
- Manavoğlu E. ve Ortaçşeme V. (2016). Antalya kenti yeşil alanlarının çok ölçütlü analizi ve planlama stratejilerinin geliştirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 28 (1)
- Morar T., Radoslav R., Spiridon L. C., Pacurar L. (2014). Assessing accessibility to green space using gis. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, No. 42, pp. 116-139.
- Özbilen A. (1991). Kent içi açık alanlar ve dağılımı, tarihi eserler ve gelişen yeni yapılaşma. *K.T.Ü. Orman Fakültesi*, Genel Yayın No:155,F.Y.N: 17, Trabzon,
- Özcan K. (2006). Sürdürülebilir kentsel gelişmede açık-yeşil alanların rolü Kırıkkale, Türkiye örneği. *Ekoloji Dergisi*, 15, 60: 37- 45.
- Öztürk S. ve Özdemir Z. (2013). Kentsel açık ve yeşil alanların yaşam kalitesine etkisi Kastamonu örneği. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2013, 13 (1): 109-116
- Polat A. T., Önder S. (2004). Kent parkı kavramı ve Konya kenti için bir kent parkı örneği. *S. Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 18(34):76-86

- Sarı, D. (2019). İhtiyaç-etkinlik-mekan ilişkisinin kent parkları örneğinde irdelenmesi, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 20(2), 181-192.
- Söğüt Z. (2005). Kentiçi yeşil yollar ve Adana örneği. *A.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 18(1), 113-124
- Uğur A. ve Aliağaoğlu A. (2019). *Şehir Coğrafyası*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara
- Yenice M. S. (2012). Kentsel yeşil alanlar için mekânsal yeterlilik ve erişebilirlik analizi; Burdur örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 13: 41-47.
- Yuen B. (1996). Creating the garden city: The Singapore experience. National University of Singapore, *Urban Studies*, 33 (6), 955-970.

İnternet Sayfaları:

- URL1: <https://www.urbanespora.es/en/the-8-benefits-of-spreading-green-spaces-in-cities/> Erişim Tarihi: 12.08.2021).
- URL2: <https://www.medicalnewstoday.com/articles/327177> Erişim Tarihi: 12.08.2021).
- URL3: <http://www.csb.gov.tr/projeler/sehirciliksurasi/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=ustmenu&Id=874> (Erişim Tarihi: 24.03.2020).
- URL4: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.TOTL.IN.ZS?contextual=default> (Erişim Tarihi: 26.03.2020).

YEŞİL ALANLARA YÖNELİK ANKET

1. Hangi Mahallede yaşıyorsunuz?

- Barboros Namikkemal
 İsmetpaşa Fevzipaşa
 Cevatpaşa Esenler
 Atatürk

2. Yaş aralığınız nedir?

15-19		36-45	
20-25		46-59	
26-35		60 ve Üstü	

3. Mesleğiniz nedir?

Öğrenci	
Ev Hanımı	
Kamu Personeli	
İşçi	
İşsiz	
Esnaf	
Diğer	

4. Aylık geliriniz aşağıdakilerden hangisidir?

0-500	
501-1500	
1501-3000	
3001-5000	
5000-	

5. Eğitim durumunuz nedir?

İlkokul	
Ortaokul	
Lise	
Üniversite	
Lisansüstü	

6. Medeni haliniz nedir?

Evli		Bekâr	
------	--	-------	--

1. Çanakkale’de bulunan yeşil alanları ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

2. Çanakkale’deki yeşil alanlara evinizden ulaşılabilirliği ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

3. Çanakkale’de bulunan Halk Bahçesi, Özgürlük Parkı, Rotary Parkı vs. büyük parkları ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

4. Çanakkale’de bulunan doğal alanlar Halk Bahçesi, Özgürlük Parkı, Rotary Parkı vs. alanların ne düzeyde temiz buluyorsunuz?

Kötü Orta İyi

5. Çanakkale’de bulunan doğal alanlar olan Halk Bahçesi, Özgürlük Parkı, Rotary Parkı vs. alanlarda ailenizle birlikte ne düzeyde pozitif zaman geçirebiliyorsunuz?

Kötü Orta İyi

6. Çanakkale’de ne düzeyde trafik korkusu olmadan sağlıklı vakit geçirebileceğiniz yeşil alan bulunuyor?

Kötü Orta İyi

7. Çanakkale’de bulunan yeşil alanlardan ne düzeyde yararlanabiliyorsunuz?

Kötü Orta İyi

8. Çanakkale’de yeşil alanların semtlere ne düzeyde adil dağıldığını düşünüyorsunuz?

Kötü Orta İyi

9. Yaşadığınız alanda kamu ve sivil toplum kuruluşlarının yeşil alan ihtiyacına yönelik çalışmalarını ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Kötü Orta İyi

10. Yaşadığınız alanda yeşil alana ihtiyacına yönelik yapılabilecek çalışmalara ne düzeyde katılım sağlıyorsunuz?

Kötü Orta İyi

11. Çanakkale’de bulunan parkların gece aydınlatmalarını ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Kötü Orta İyi

12. Çanakkale’de bulunan parklarda çocuk oyun aletlerini ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Kötü Orta İyi

13. Çanakkale’de bulunan parklardaki oturma bankaları bakımlarını ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

14. Çanakkale’de bulunan parklardaki ağaç, çiçek ve çim bakımlarını ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

15. Çanakkale’de bulunan parkların otopark yeterliliğini ne düzeyde görüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

16. Çanakkale’de bulunan parkların güvenliğini ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

17. Toplumun şekillendiren inanç, davranış ve değerlerin yeşil alan algısına ne düzeyde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

18. Okullarda verilen eğitimin yeşil alan algısına ne düzeyde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

19. Okullarda bulunan yeşil alanların ne düzeyde yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?

Yeterli Yetersiz

20. Çanakkale’de yeni bir yeşil alan oluşturulmak istenirse neresi tercih edilmelidir?

.....